

**YARGITAY UYGULAMASI İŞİĞİNDA GÖREVİ İHMAL SUÇUNDA
ZİNCİRLEME SUÇ HÜKÜMLERİNİN UYGULANABİLİRLİĞİ
SORUNU (YCGK, 2018/445 E., 2021/12 K., 28.01.2021)**

*The Question Of The Applicability Of The Provisions Of The Successive
Offence In The Offence Of Misuse Of Public Duty In The Light Of The
Court Of Cassation Practice
YCGK, 2018/445 E., 2021/12 K., 28.01.2021*

Mehmet Nuri TEKE*

Özet

Ceza muhakemesi sürecinin temel amacı, maddi gerçeği ortaya çıkarmaktır. Suç şüphesinin yetkili makamlara intikali ile başlayan soruşturma evresi, delillerin toplanması sürecini kapsamında barındırdığından maddi gerçeğin ortaya çıkarılması hususu açısından ciddi önem arz etmektedir.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcılarını ön plana alacak şekilde hükümler barındırmaktadır. Cumhuriyet savcılarının ceza muhakemesi sürecinin mümkün olduğunca sağlıklı ilerlemesi açısından görevlerini özenle yerine getirmeleri ciddi önem arz etmektedir.

Bu çalışmada; kendisine görevi gereğince tevdi edilen soruşturma dosyalarının ciddi bir kısmında makul sürede işlem yapmamak şeklinde ihmali davranışlar gerçekleştiren bir Cumhuriyet savcısının bahsi geçen ihmali davranışlarının 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 257'nci maddesinde düzenlenen görevi kötüye kullanma suçu kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği hususu tartışılmıştır. Buna ek olarak bahsi geçen suçun oluştuğunun kabulü halinde, söz konusu ihmali davranışların zincirleme suç kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği hususu bir diğer tartışma hususu olarak çalışmada yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: *C. savcısının görevleri, Görevi ihmal, Kişilerin mağduriyetine sebebiyet verme, Zincirleme suç*

Abstract

The main purpose of the criminal procedure is to reveal the truth. The investigation phase, which begins as soon as the public prosecutor is informed of a fact that causes an impression that a crime may have been committed, either through a report of

* Araştırma Görevlisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Ana Bilim Dalı, Ankara, Türkiye, e-posta: mehmetnrk@gmail.com
ORCID: 0000-0002-4694-8716

crime or any other way, is of serious importance in terms of revealing the truth, since it includes the process of collecting evidence.

The Code of Criminal Procedure no. 5271 contains provisions that put the focus on public prosecutors during the investigation phase. It is of great importance for the public prosecutors, to fulfill their duties diligently in order for the criminal proceedings can run as smoothly as possible.

In this study, it has been discussed whether the aforementioned omission acts of a public prosecutor, who acts negligently in the form of not taking action in a reasonable time in a serious part of the files that should be investigated in accordance with his duty, can be considered within the scope of misuse of public duty regulated in Article 257 of the Turkish Penal Code No. 5237. In addition, if it is accepted that the aforementioned crime has occurred, whether the negligent acts in question can be considered within the scope of a successive offences has been included in the study as another matter of discussion.

Keywords: *Duties of public prosecutor, Misuse of public duty, Causing any loss to an individual, successive offence*

I. OLAY

İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı genel soruşturma bürosunda görev yapan Cumhuriyet Savcısı S, uhdesinde bulunan yaklaşık dokuz yüz elli soruşturma evrakının yarısına tekabül edecek şekilde dört yüz altmış soruşturma evrakında makul sürede işlem yapmaz ve gecikmeye sebebiyet verir. Bunun üzerine Hakimler ve Savcılar Kurulu Üçüncü Dairesi, S hakkında 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 82. maddesi uyarınca soruşturma izni verilmesi hususunda Kurul Başkanı'na 21.06.2016 tarihinde teklifte bulunur. Kurul Başkanı, 28.07.2016 tarihinde soruşturma izni verir. Sürdürülen soruşturma neticesinde Hâkim ve Savcılar Kurulu İkinci Dairesi, soruşturma izni verilmesine konu olan iddialar ile ilgili kovuşturma yapılmasını gerekli görür ve 20.02.2017 tarihinde S hakkında kovuşturma izni verir¹.

II. ÇÖZÜMLENMESİ GEREKEN HUKUKİ MESELELER

1-) S'nin üzerinde işlem tesis etmediği soruşturma dosyalarındaki suçlardan dolayı mağdur olan kimselerin yasal haklarını elde etmelerinin gecikmesi ve soruşturmaların olağan sürede sonuçlanmaması nedeniyle şüphelilerin hukuksal durumunun askıda kalıp bir an önce aklanmaları olanağının önüne geçilmesi şeklinde ortaya çıkan durumlar, görevi kötüye

¹ YCGK, 2018/445 E., 2021/12 K., 28.01.2021

kullanma suçunun kanuni düzenlemesinde yer alan ‘‘kişilerin mağduriyetine sebebiyet verme’’ ifadesinin bir görünüm şekli olarak nitelendirilebilir mi?

2-) İhmali suçlarda zincirleme suç hükümlerinin uygulanabilmesi mümkün müdür?

III. MERCİLERİN ÇÖZÜM ŞEKİLLERİ

Yargıtay 5. Ceza Dairesi ilk derece mahkemesi olarak gerçekleştirdiği yargılama sonucunda 11.07.2018 tarihinde S hakkında; zincirleme biçimde ihmali davranışla görevi kötüye kullanma suçundan dolayı 1860 TL adli para cezasına hükmetmiştir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu temyiz makamı olarak gerçekleştirdiği yargılama sonucunda 28.01.2021 tarihinde S hakkında; iş bölümü gereği kendisine tevdi edilen soruşturma evraklarının akıbetini takip etmediği, bahsi geçen dosyalarla alakalı gerekli işlemleri olanaklı olan en kısa sürede sonuçlandırmadığı, bu işlemler sırasında kalem personelini denetlemekle görevli ve yükümlü olduğu halde görevini mevzuatın öngördüğü şekilde yerine getirmede, hakkındaki iddialara karşı personel yetersizliği, trafik kazası geçirmesi ve boşanması gibi mazeretlere dayalı savunmasının ise aynı büroda görev yapan diğer Cumhuriyet savcılarının uhdelerinde bulunan ortalama dosya sayısının S’ye oranla çok daha az olduğu dikkate alındığında makul olarak değerlendirilmeyeceği, bu eylemleri sonucunda söz konusu soruşturma dosyalarındaki suçlardan dolayı mağdur olan kimselerin yasal haklarını elde etmelerini geciktirdiği ve soruşturmanın olağan sürede sonuçlanmaması nedeniyle şüphelilerin hukuksal durumunu askıda tutarak bir an önce aklanmaları olanağının önüne geçtiği gerekçeleriyle kişilerin mağduriyetine yol açtığına kanaat getirerek S hakkında ilk derece mahkemesinin verdiği mahkumiyet kararını oy çokluğu ile onamıştır.

Karara katılmayan bir üye; İstanbul adliyeleri yargı çevresinde savcılığa intikal eden işlerin çok yoğun olması, Cumhuriyet savcılarının personel yetersizliği nedeniyle uzun süre tek katip işe birlikte çalışmaları, S’nin katibin yapacağı işlemlerle ilgili katibe not yazarak dosya evraklarına eklemesine rağmen ara kararların zamanında yerine getirilmediği, bunların yanında S’nin trafik kazası geçirip bir süre işten uzak kaldığı hususlarının tamamı göz önüne alındığında S’nin bahsi geçen suçu kasten işlemiş olduğunun kabul edilemez olduğunu, görevi kötüye kullanma suçunun taksirle işlenemeyeceği, S’nin eylemlerinin ceza hukuku yaptırımı yerine disiplin yaptırımına tabi tutulması gerekçeleriyle karşı oy kullanmıştır.

Karara katılmayan bir diğer üye; yukarıda görüş belirten üyeye ek olarak ihmal suretiyle görevi kötüye kullanma suçunun mütemadi suç niteliğinde olduğu bu nedenle S'nin bahsi geçen suçu zincirleme biçimde işleyemeyeceği görüşüyle karşı oy kullanmıştır.

IV. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GÖRÜŞÜMÜZ

1-) Yukarıda yer verilen hukuki sorunun isabetli bir şekilde değerlendirilmesi için öncelikle incelenmesi gereken husus, Cumhuriyet savcılarının görev tanımlarıdır.

A. Yasal Düzenlemeler Işığında Cumhuriyet Savcılarının Görevleri

Ceza muhakemesi sürecinde soruşturma evresi ciddi önem arz etmektedir. Zira bu evrede, ortaya çıkan suç şüphesinin en isabetli şekilde aydınlatılması amacıyla deliller araştırılmakta ve elde edilmeye çalışılmaktadır. Hedefi suç şüphesi ile ilgili elde edilebilecek tüm delillere ulaşmak olan soruşturma evresinin mümkün olan en süratli şekilde tamamlanması gerekmektedir. Mümkün olan en süratli şekilde ifadesiyle işaret edilen husus makul süredir². Bu durumun gereği olarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, muhakeme sürecinde soruşturma evresine ağırlık verilmiş şekilde düzenlenmiştir. Kanun savcılık makamını merkeze alarak düzenlenmiştir ve soruşturma evresinin sevk ve idaresi savcılık makamına bırakılmıştır³.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160'ıncı maddesi "*Cumhuriyet Savcısı, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hali öğrenir öğrenmez kamu davası açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlar. Cumhuriyet Savcısı, maddi gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına almakla ve şüphelinin haklarını korumakla yükümlüdür*"⁴ şeklindeki hükümlerle savcılık makamının görevini düzenlemektedir. 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun (Teşkilat Kanunu)'un 20'nci maddesi "*Cumhuriyet savcısının görevleri şunlardır:*

² Batuhan Hoşgöl, Etkin Soruşturma Yükümlülüğü, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019, s.30.

³ Cumhuriyet Şahin/Neslihan Göktürk, Ceza Muhakemesi Hukuku, 13.Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022, s.118-119.

⁴ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5271.pdf> Erişim Tarihi: 30.09.2022.

1. Adli göreve ilişkin işlemleri yapmak, duruşmalara katılmak ve kanun yollarına başvurmak,

2. Cumhuriyet başsavcısı tarafından verilen adli ve idari görevleri yerine getirmek,

3. Gerektiğinde Cumhuriyet başsavcısına vekalet etmek,

4. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.⁵” şeklindeki hükümlerle savcılık makamının görevlerini daha da net şekilde açıklamıştır.

Yukarıda yer verilen hukuki sorunun sağlıklı değerlendirilmesi için incelenmesi gereken bir diğer husus, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda düzenlenen görevi kötüye kullanma suçudur.

B. Görevi Kötüye Kullanma Suçu

Görevi kötüye kullanma suçu, Türk Ceza Kanunu 257’nci maddesinde “ (1) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) **Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerini yapmaktan ihmal veya gecikme göstererek, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır**” şeklinde düzenlenmiştir. Kanuni düzenlemeye bakıldığında, görevi kötüye kullanma suçu serbest hareketli bir suçtur. Maddenin ilk fıkrasında suçun icrai davranışla, ikinci fıkrasında ise suçun ihmali davranışla işlenebilen hali düzenlenmiştir⁷. Öğretideki bir görüşe göre, maddenin ikinci fıkrasında yer alan suçun ihmali davranışla işlenen hali daha az cezayı gerektiren nitelikli hal olarak kanunda yer almaktadır⁸. Öğretideki bir diğer görüşe göre, maddenin ikinci fıkrasında yer alan suçun ihmali davranışla işlenen şekli nitelikli hal olarak değil ayrı bir suç tipi olarak düzenlenmiştir⁹.

⁵ <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5235.pdf> Erişim Tarihi: 30.09.2022.

⁶ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> Erişim Tarihi: 30.09.2022.

⁷ İzzet Özgenç, İrtikap, Rüşvet ve Görevi Kötüye Kullanma Suçları, 2.Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013, s.162.

⁸ Özgenç, İrtikap, s.163.

⁹ Mahmut Koca/İlhan Üzülmüş, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8.Bası, Adalet Yayınevi,

Kanuni düzenlemede yer alan “görevinin gereklerine aykırı hareket etmek” ifadesinden anlaşılması gereken husus, kamu görevlisine bu görevi dolayısıyla tanınmış olan yetkinin kötüye kullanılmasıdır¹⁰. Dolayısıyla ilgili kamu görevlisinin kendi görev alanı kapsamında bulunmayan bir husus nedeniyle gerçekleştirdiği işlemler; kanuni düzenlemede yer alan kişilerin mağduriyetine sebebiyet verme, kamu zararına sebebiyet verme veya kişilere haksız bir menfaat sağlama gibi sonuçlara sebep olsa dahi görevi kötüye kullanma suçunun oluştuğu söylenemez. Böyle bir durumda bir başka suçun oluştuğu ihtimaller karşımıza çıkabilir¹¹.

Kanuni düzenlemede yer alan “**kişilerin mağduriyetine neden olma**”, “**kamu zararına sebebiyet verme**” ve “**kişilere haksız bir menfaat sağlama**” ifadelerinin hukuki niteliğinin ne olduğu ve bu ibarelerden ne anlaşılması gerektiği öğretilmelidir.

Öğretilerde yer alan bir görüşe göre, bahsi geçen ifadeler suçun maddi unsurlarından biri olan **netice** olarak kabul edilmektedir. Bu görüşe göre, görevi kötüye kullanma suçu bir zarar suçu niteliğindedir. Dolayısıyla, suçun oluşumu açısından kamu görevlisinin görevinin gereklerine aykırılık teşkil eden eylemleri suçun tamamlanması bakımından yeterli olmayacaktır. Bahsedilen netice oluşmadığı takdirde teşebbüs hükümlerinin uygulanması gündeme gelebilecektir¹². Öğretilerde yer alan bir diğer görüşe göre, bahsi geçen ifadeler failin cezalandırılabilmesi için gerçekleşmesi zorunluluk teşkil eden **objektif cezalandırılabilme şartı** olarak kabul edilmektedir¹³. Görevi kötüye kullanma suçunun kanuni düzenlemesinde 8.12.2010 tarihli ve 6086 sayılı Kanunla yapılan değişikliğe ilişkin teklifin gerekçesinde: “*Türk Ceza Kanunu'nun 257'nci maddesinde düzenlenmiş olan görevi kötüye kullanma suçu ile mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 228, 230 ve 240'ıncı maddelerinde düzenlenen suçlar tek bir madde altında toplanmıştır. Mevcut*

Ankara, 2022, s.1110; Mehmet Emin Artuk/Ahmet Gökçen/Mehmet Emin Alşahin/Kerim Çakır, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 18.Bası, Adalet Yayınları, Ankara, 2019, s.1083; Veli Özer Özbek/Koray Doğan/Pınar Bacaksız, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 16.Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021, s.1124; Durmuş Tezcan/Mustafa Ruhan Erdem/R. Murat Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 19.Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021, s.1224.

¹⁰ Özgenç, İrtikap, s.161.

¹¹ Özgenç, İrtikap, s.162.

¹² Tezcan/Erdem/Önok, s.1234; Özbek/Doğan/Bacaksız, s.1121; Doğan Soyaslan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 10.Bası, Yetkin Yayınları, Ankara, 2012, s.697.

¹³ Özgenç, İrtikap, s.170, Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s.1114; Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s.1085.

düzenlemede görevi kötüye kullanma suçu, genel ve tamamlayıcı bir suç tipi olarak düzenlenmiştir. Bu nedenle, görevin gereklerine aykırı davranışın başka bir suçu oluşturmadığı hallerde söz konusu suç olacaktır. Mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunundaki düzenlemelerden farklı olarak, bu suçun oluşabilmesi için, objektif cezalandırılabilme şartı olarak, görevin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olunması ya da kişilere haksız menfaat sağlanması gerekmektedir.” şeklinde ifadeler yer verilerek bahsi geçen ifadelerin objektif cezalandırılabilme şartı olduğu ortaya koyulmuştur¹⁴. Bu ihtimalde, kamu görevlisinin görevinin gereklerine aykırılık teşkil eden eylemleri suçun tamamlanması bakımından yeterli olsa dahi, objektif cezalandırılabilme şartlarının yokluğu durumunda faile ceza verilmeyecektir. Suçun icra hareketlerinin teşebbüs aşamasında kaldığı ihtimalinde, teşebbüs hükümlerinin uygulanabilmesi için bahsi geçen objektif cezalandırılabilme şartlarının gerçekleşmiş olması gerekmektedir. Kanaatimce, bahsi geçen ifadeler objektif cezalandırılabilme şartı olarak kabul edilmelidir. Bahsi geçen ifadelerin suçun netice unsuru olarak kabul edildiği ihtimalde, kişilerin mağduriyetine sebebiyet verilmediği, kamu zararına sebebiyet verilmediği veya kişilere haksız menfaat sağlanmadığı durumların varlığında dahi teşebbüs hükümlerinin uygulama alanı bulabileceği dikkate alındığında, cezalandırma kapsamının orantısız bir şekilde genişleme ihtimali gündeme gelecektir.

Suçun kanuni tanımında yer alan “**kişilerin mağduriyetine neden olma**” ifadesinden anlaşılması gereken husus, madde gerekçesinde açıklanmıştır. Buna göre “**Görevin gereklerine aykırı davranışın, kişinin mağduriyetine neden olması gerekir. Bu mağduriyet, sadece ekonomik bakımdan uğranılan zararı ifade etmez. Mağduriyet kavramı, zarar kavramından daha geniş bir anlama sahiptir. Örneğin kişi, tabii tutulduğu sınavda başarılı olmasına rağmen, başarısız gösterilmiş olabilir. Bir imar planı uygulamasında, belli bir parsel, sahibine duyulan husumet dolayısıyla, plan tekniğine aykırı olarak, yeşil alan olarak gösterilmiş olabilir. Kişinin, kamusal bir finans kaynağından yararlanması için gerekli şartları taşıdığı halde, yararlanması engellenmiş olabilir. Kişinin, belli bir sınai veya ticari faaliyetle ilgili olarak gerekli izin koşullarını taşıdığı halde, bu faaliyeti engellenmiş olabilir. Haklı olan işin görülmesinden sonra kişilerden yarar sağlanması da görevi kötüye kullanma suçunu oluşturur. Çünkü, bu yarar, kamu görevlisi sıfatını taşıması ve işi görmüş olması dolayısıyla kişiye sağlanmaktadır. Bu gibi durumlarda,**

¹⁴ Özgenç, İrtikap, s.170.

kişiler hakkının teslim edilmesi konusunda en azından bir kaygıyla hareket etmektedirler. Kamu görevlisine yarar sağlanması görünüşte rızaya dayalı olsa bile; kamusal görevlerin eşitlik ve liyakat esasına göre yürütüldüğü hususunda taşınan kaygı dolayısıyla, burada da bir mağduriyetin varlığını kabul etmek gerekir¹⁵.” şeklindeki açıklamalar bu ibareden ne anlaşılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında somut olaya bakıldığında; S'nin kendisine görevi dolayısıyla tevdi edilen soruşturma dosyalarını sürüncemede bırakması şeklinde gerçekleşen ihmali davranışlarının, S'nin görevi ihmal suçundan cezai sorumluluğu cihetine gidilecek nitelikte olduğu görülmektedir. Zira yukarıda da açıklandığı üzere soruşturma evresi Cumhuriyet savcısının sevk ve idaresine bırakılmış bir muhakeme sürecidir. Dolayısıyla soruşturma işlemlerini yürütmek Cumhuriyet savcılarının görev alanının merkezinde yer almaktadır. Bu görevin gerçekleştirilmesinde güdülen nihai amaç, suç şüphesinin aydınlatılmasıdır. Bu amaca yönelik işlemleri gerçekleştirmekte ihmalde bulunan bir kamu görevlisinin görevini kötüye kullandığı hususunda bir tereddüt bulunmamaktadır.

Yukarıda da açıklandığı üzere S'nin bahsi geçen ihmali davranışları nedeniyle görevi ihmal suçundan cezai sorumluluğu cihetine gidilebilmesi için bu davranışlar sonucu kişilerin mağduriyete uğraması gerekmektedir. Kanaatimce olayımızda bu şart da gerçekleşmiş bulunmaktadır. Öncelikle yukarıda da açıklandığı üzere; bahsi geçen mağduriyetin ekonomik alanla sınırlı olarak anlaşılması gerekmektedir. Soruşturma dosyalarının sürüncemede bırakılması şeklinde gerçekleştirilen ihmali davranışlar, mağdur olan kimselerin yasal haklarını elde etmelerinin gecikmesi ve soruşturmaların olağan sürede sonuçlanmaması nedeniyle şüphelilerin hukuksal durumunun askıda kalıp bir an önce aklanmaları olanağının önüne geçilmesi şeklinde sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Bu sonuçların kişilerin mağduriyetine sebebiyet verecek nitelikte olduğu açıktır. Dolayısıyla olayımızda “kişilerin mağduriyetine sebebiyet verme” şeklindeki objektif cezalandırılabilme şartı gerçekleşmiştir. Tüm bu açıklamalar ışığında yargı mercilerinin S hakkında görevi ihmal suçundan cezai sorumluluğun oluştuğu yönündeki kararı isabetlidir.

Genel Kurul kararına S'nin bu davranışları kasten işlediğinin kabul edilemez olduğu yönünde görüş belirterek karşı oy kullanan üyenin ortaya

¹⁵ Özgenç, İrtikap, s.168-169.

koyduğu görüşe katılmadığımı belirtmek isterim. Zira; somut olaya bakıldığında S'nin birden çok kez kendisini denetleme yetkisine sahip HSK tarafından işlem yapılmayan dosya sayısının fazlalığı nedeniyle uyarıldığı hususu karşımıza çıkmaktadır. Sorunlu durumla alakalı farkındalığının mevcut olduğunu anladığımız S'nin, dosyaları sürüncemede bırakmak şeklinde devam eden ihmali davranışlarının kasten ortaya çıktığı anlaşılmaktadır.

2-) Yer verilen hukuki sorunun çözümü için öncelikle ihmali suç ve zincirleme suç kavramları ile ilgili birtakım açıklamalarda bulunmak gerekmektedir.

C. İhmali Suç Kavramı

Arapça kökenli bir kelime olan “İhmal” kavramı “*Gereken ilgiyi göstermeme, boşlama, savsaklama, savsama, önem vermeme*” anlamlarına gelir¹⁶.

İhmal, davranış normlarıyla ve dolayısıyla, hukuk kurallarıyla kişiye belli bir icrai davranışta bulunma yükümlülüğünün yükletildiği durumlarda, kişinin bahsi geçen yükümlülüğü yerine getirmemesi anlamına gelir¹⁷.

İhmali davranış, kaynağını davranış normlarından ve dolayısıyla hukuk kurallarından alır ve kişiye belli bir icrai davranışta bulunma yükümlülüğünün yüklendiği durumlarda bahsi geçen icrai davranışın yerine getirilmemesi olarak ortaya çıkar¹⁸. Davranış normunun ve ilgili hukuk kuralının korumayı amaçladığı hukuki yarar, belli bir icrai davranışta bulunma yükümlülüğünün yerine getirilmemesi suretiyle, ihlal edilmektedir. Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi, yani ihmali; belli bir hukuki yararın ihlal edilmesi mahiyetini taşıyacak ve dolayısıyla, bir haksızlık teşkil edecektir¹⁹. Bahsi geçen haksızlıklar ihmali suç olarak adlandırılır. İhmali suçlar, kişinin kendisinden beklenen hareketi yapmaması, kendisine terettüp eden yükümlülüğü boşlaması veya savsaklaması şeklinde ortaya çıkan suç tipine verilen isimdir²⁰.

İhmali suçlar gerçek ihmali suçlar ve görünüşte ihmali suçlar olarak

¹⁶ Fatih Yurtlu, İhmali Suçlar, Seçkin Yayınları, Ankara, 2022, s.46

¹⁷ İzzet Özgenç, “İhmali Suç Teorisi”, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2021, 25(4), 303-378, s.305, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2062326> Erişim Tarihi 30.09.2022.

¹⁸ Özgenç, İhmali Suç Teorisi, s.305.

¹⁹ Özgenç, İhmali Suç Teorisi, s.305.

²⁰ Yurtlu, s.46

ikiye ayrılmaktadır. Gerçek ihmali suçlarda; kişinin belli bir yönde icrai davranışta bulunma yükümlülüğü mevcuttur ancak bu yükümlülüğün ihlali sonucunda ortaya çıkabilecek veya çıkan neticeyi önleme hususunda bir teminat yükümlülüğü söz konusu değildir. Bunun yanında bahsi geçen yükümlülük ihlali dolayısıyla herhangi bir neticenin gerçekleşmesine de gerek bulunmamaktadır²¹.

Görünüşte ihmali suçlarda ise **teminat yükümlülüğü** adı verilen hukuki yükümlülükten bahsedilmesi gerekmektedir. Zira gerçek ihmali suçlar ile görünüşte ihmali suçlar arasındaki fark, teminat yükümlülüğünün var olup olmaması şeklindeki değerlendirme ile ortaya çıkmaktadır²². Kişinin koruma ve gözetim yükümlülüğü veya belirli bir konuya yönelik tehlikenin önlenmesi yükümlülüğü olarak açıklanan teminat yükümlülüğünün kaynağı kanun, sözleşme veya ön gelen tehlikeli fiil olabilmektedir²³. Bahsi geçen bu hukuki yükümlülüğün kasten yerine getirilmediği takdirde ortaya çıkan neticenin kişi bakımından ceza hukuku sorumluluğunu gündeme getirdiği durumda görünüşte ihmali suçlar karşımıza çıkmaktadır²⁴. Esasında görünüşte ihmali suç kapsamına giren suçlar icrai davranışla işlenebilmektedir. Ancak burada kişi belli bir neticenin gerçekleşmesini önlemek hususunda özel bir yükümlülük (teminat yükümlülüğü) altında bulunduğundan ötürü, söz konusu neticenin oluşumuna kendisi neden olmasa dahi, neticenin oluşumunu engellememiş olması halinde, esasında icrai davranışlarla işlenebilen bir suçta ihmali davranışla işlemiş kabul edilmektedir²⁵. Teminat yükümlülüğünün varlığı, ihlaline sebebiyet veren ihmali davranış icrai davranış ile eşdeğer kılmaktadır²⁶. Esasında icrai davranışla işlenebilen bir suçun ihmali davranışla işlenebildiğinin kabulü için, kanunilik ilkesi gereğince bu yönde bir kanun hükmünün mevcudiyeti şarttır²⁷.

Bu açıklamalar ışığında somut olayda yer alan görevi ihmal suçuna bakıldığında, bahsi geçen suçun gerçek ihmali suç kategorisinde yer alan bir suç türü olduğunu görmekteyiz. Zira kanun koyucu, kamu görevlisinin belli

²¹ Özgenç, İhmali Suç Teorisi, s.308.

²² Özgenç, İhmali Suç Teorisi, s.311.

²³ Özgenç, İhmali Suç Teorisi, s.310.

²⁴ Özgenç, İhmali Suç Teorisi, s.308.

²⁵ Özgenç, İhmali Suç Teorisi, s.308.

²⁶ Özgenç, İhmali Suç Teorisi, s.311.

²⁷ Özgenç, İhmali Suç Teorisi, s.309.

bir yönde icrai davranışta bulunma yükümlülüğünün söz konusu olduğu bir durumda kendisinden beklenen icrai davranışı hiç gerçekleştirmemesi veya gecikerek gerçekleştirmesi şeklinde meydana gelen ihmali davranışlarını suç tipi haline getirmiştir²⁸.

D. Zincirleme Suç Kavramı

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 43'üncü maddesi "*(1) Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak, bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır. Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır. (2) Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da birinci fıkra hükmü uygulanır. (3) Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz*"²⁹ şeklindedir.

Zincirleme suç hükümlerinin uygulama alanı bulabilmesi bakımından gerekli ilk şart her biri başlı başına suç oluşturan birden çok fiilin bulunmasıdır³⁰. İkinci şart, suç teşkil eden fiillerin her birinin aynı suçu oluşturması gerekmektedir. Aynı suç kavramından anlaşılması gereken kanun hükmünde açıklanmıştır. Buna göre "*bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır*"³¹. Üçüncü şart ise, birden çok kez işlenen aynı suçun aynı kişiye karşı işlenmesidir. Son şart ise, suçların aynı suç işleme kararı kapsamında gerçekleştirilmesidir³².

İhmali suçlarda zincirleme suç hükümlerinin uygulanabilirliği sorunu üzerine öğretilerde çeşitli görüşler mevcuttur. Öğretilerdeki bir görüşe göre, zincirleme suç hükümleri hem icrai hem de ihmali davranışla işlenebilen suçlar bakımından uygulama alanı bulabilecektir³³. Bu görüşün en büyük

²⁸ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s.1110.

²⁹ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5> Erişim Tarihi: 04.10.2022.

³⁰ Mahmut Koca/İlhan Üzülmez, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15.Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022, s.530.

³¹ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s.534.

³² Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s.538-539.

³³ Koca/Üzülmez, Genel Hükümler, s.532; Mehmet Emin Artuk/Ahmet Gökçen/Mehmet Emin Alşahin/Kerim Çakır, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 15.Bası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021, s.809; Veli Özer Özbek/Koray Doğan/Pınar Bacaksız, Türk Ceza Hukuku

dayanağı, kanun koyucunun zincirleme suç hükümlerini düzenlediği maddede icrai-ihmalî suç ayırımına gitmemiş olmasıdır³⁴. Bununla birlikte, zincirleme suçun meydana gelebilmesi için gerekli olan aynı suçun aynı mağdura karşı bir suç işleme kararı kapsamında değişik zamanlarda birden çok kez işlenmesi hususlarının ihmalî davranışla işlenebilen suçlarda da gerçekleştirilmesi mümkündür³⁵. Örneğin, bir polis memurunun önceden aldığı karar sonucunda o hafta işlenecek hırsızlık suçlarına müdahale etmemesi şeklinde gerçekleştirdiği eylemler, ihmalî hareketle işlenen görevi kötüye kullanma suçunun zincirleme suç şeklinde işlenen şeklini karşımıza çıkarmaktadır³⁶. Öğretideki bir diğer görüşe göre, aynı suçun aynı mağdura karşı bir suç işleme kararı kapsamında değişik zamanlarda birden çok kez işlenmesi şeklinde karşımıza çıkan zincirleme suç hali sadece icrai davranışla gerçekleştirilen suçlarda gündeme gelebilmektedir³⁷. İhmalî suçlarda zincirleme suç hükümlerinin uygulanabilmesi ancak tek ihmalî suçla birden fazla kişinin mağdur olduğu aynı neviden fikri içtima hallerinde mümkündür³⁸.

Yer verilen görüşlerden ilkinde katılıyorum. Zira kanuni düzenlemeye bakıldığında zincirleme suçun mevcudiyet şartları bağlamında icrai bir hareketin arandığı hususu söz konusu değildir. Bunun yanında teorik olarak düşünüldüğünde, bir kişinin aynı suç işleme kararı kapsamında aynı mağdura karşı birden çok kez icrai davranış yükümlülüğünü kasten ihmal ederek suç işlemesi mümkündür.

Görevi kötüye kullanma suçunun ihmalî davranışla gerçekleştirilen

Genel Hükümler, 12.Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021, s.556; Mustafa Özen, Suçların İçtimaı (Zincirleme Suç-Fikri İçtima- Bileşik Suç), Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Doktora Programı, Ankara, 2008, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> Erişim Tarihi: 26.10.2022, s.255; Yurtlu, s.365; Nevzat Toroslu/Haluk Toroslu, Ceza Hukuku Genel Kısım, 26.Bası, Savaş Yayınevi, Ankara, 2021, s.369.

³⁴ Kayıhan İçel/Fusun Sokullu Akıncı/İzzet Özgenç/Adem Sözüer/Fatih Selami Mahmutoğlu/Yener Ünver, Suç Teorisi, 2.Bası, Beta Yayınları, İstanbul, 2000, s. 438.

³⁵ Berna Ayşen Yılmaz, Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Suçu (TCK m.98), Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Programı, Ankara, 2019, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> Erişim Tarihi: 26.10.2022, s.128-129.

³⁶ Hakan Hakeri, İhmal Kavramı ve İhmalî Suçların Çeşitleri, Seçkin Yayınları, Ankara, 2003, s.303.

³⁷ Mustafa Artuç, "Zincirleme Suç", Terazi Hukuk Dergisi, 3(28), 2008, 45-66, s.52.

³⁸ Osman Yaşar/Hasan Tahsin Gökcan/Mustafa Artuç, Türk Ceza Kanunu, 2.Bası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014, s.1236.

şekli bakımından zincirleme suç hükümlerinin uygulanabilmesi hususunda öğretide çeşitli görüşler mevcuttur. Bir görüşe göre, görevi kötüye kullanma suçu kamu idaresinin güvenilirliğine ve işleyişine karşı suçlar başlığı altında düzenlenmekle mağdurunun belli bir kişi olmadığı suçlar kategorisinde yer almaktadır. TCK'nın 43'üncü maddesinin birinci fıkrasına göre bu kategorideki suçlar bakımından da zincirleme suç hükümlerinin uygulanması mümkündür³⁹. Ancak görevi kötüye kullanma suçu sonucunda kişilerin mağduriyetine sebebiyet verme objektif cezalandırılabilme şartının farklı kişiler üzerinde ortaya çıktığı hallerde, zincirleme suçun varlığından bahsedilemeyecektir. Zira bu ihtimalde mağdur olan kişiler belirli hale gelmiş ve zincirleme suç hükmünün uygulama alanı bulabilmesi bakımından gerekli olan aynı mağdura karşı işlenmesi şartı ortadan kalkmış olacaktır⁴⁰. Bu görüşe, suçun mağdur sayısının birden fazla hale geldiği hususunda katılmamaktayım. Ceza hukuku bakımından suçun maddi unsurlarından olan mağdur, suçun konusunun sahibini ifade etmektedir⁴¹. Görevi kötüye kullanma suçunun konusu suçun faili olan kamu görevlilerinin toplumu oluşturan herkes adına icra ettiği kamu görevidir⁴². Görüldüğü üzere suçu konusunun sahibi toplumu oluşturan herkestir. Dolayısıyla suçun mağdurunun toplumu oluşturan herkes olarak kabulü uygun olacaktır. Bunun yanında, suçun kanuni tanımında yer alan kişilerin mağduriyetine sebebiyet verilmesi hususu yukarıda da açıklandığı üzere netice değil, objektif cezalandırılabilme şartı olarak kabul edilmelidir. Dolayısıyla, birden fazla kişinin mağduriyetine sebebiyet vermek şeklinde gerçekleşen bu şart, ortada oluşmuş bir görevi ihmal suçunun devamında gündeme gelecek ve bu şart bağlamında mağdur olan kişilerin suçun mağduru olarak nitelendirilmemeleri gerekmektedir. Zira bir suçun oluştuğunu kabul etmek için maddi unsurlardan olan mağdurun zaten mevcut olması gerekmektedir. Buna göre cezalandırılabilmenin diğer şartlarından olup unsur niteliği taşımayan bu hususun kişileri suçun mağduru haline getirdiğini görüşüne katılmamaktayım. Öğretideki bir diğer görüşe göre, görevi kötüye kullanma suçu sonucunda farklı kişilerin mağduriyetinin gündeme geldiği

³⁹ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s.1028; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler, s.1128; Yaşar/Gökcan/Artuç, s.7812.

⁴⁰ Koca/Üzülmez, Özel Hükümler s.1029; Özbek/Doğan/Bacaksız, Özel Hükümler s.1228; Özgenç, İrtikap, s.194 Yazara göre, kişilerin mağduriyetine sebebiyet verilen bir ihtimalde mağdur edilen kişi toplumu oluşturan herkes gibi görevi kötüye kullanma suçunun mağduru olarak kabul edilmelidir.

⁴¹ Artuk/Gökcan/Alşahin/Çakır, Genel Hükümler, s.379.

⁴² Koca/Üzülmez, Özel Hükümler, s.1108.

bir halde dahi suç kamu idaresine karşı işlenmiş kabul edilmeli ve ortak suç işleme kararının varlığından söz edilebildiği ihtimalde zincirleme suç hükmü uygulama alanı bulabilmelidir⁴³. Bu görüşe; tüzel kişiliği haiz kamu idaresinin suçun mağduru olduğunu kabul kısmında katılmamaktayım. Zira bütün suçlarda mağdur ancak gerçek kişiler olabilecektir⁴⁴. Bu görüşün ışığında, görevi ihmal suçunun mağduru toplumu oluşturan herkestir.

İnceleme konusu olaya bakıldığında Cumhuriyet savcısı olarak görev yapan S, ortak suç işleme kararı kapsamında (soruşturma dosyaları sürüncemede bırakmak) aynı suçu (görevi ihmal) aynı mağdura (toplumu oluşturan herkes) değişik zamanlarda birden çok kez (1 yıl içinde yaklaşık 400 dosya) işlemiştir. Bu olayda zincirleme suç hükümlerinin uygulama alanı bulması için tüm şartlar mevcuttur.

İncelediğimiz hukuki sorunla ilgili süregelen Yargıtay uygulamasına bakıldığında, Yargıtay'ın istikrarlı bir uygulamasının var olduğu hususu karşımızda çıkmaktadır⁴⁵. Genel Kurul kararına ihmal suretiyle görevi kötüye kullanma suçunun mütemadi suç niteliğinde olduğu, bu nedenle bahsi geçen suçun zincirleme biçimde işlenemeyeceği şeklinde görüş bildirerek karşı oy

⁴³ Tezcan/Erdem/Önok, s.1247-1248

⁴⁴ İzzet Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 18.Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2022, s.224

⁴⁵ Suç tarihinde Mardin Cumhuriyet Savcısı olarak görev yapan S; 2.11.2007 ile 19.04.2010 tarihleri arasındaki dönem içinde sorumlu olduğu dosyalardan 87 adet soruşturma evrakında, 2 aydan 2 yıl 1 aya varan sürelerde hiçbir işlem tesis etmez. Yargıtay Ceza Genel Kurulu (YCGK), bu olayda 87 adet dosyada hiç işlem yapmamak şeklinde gerçekleşen ve kişilerin mağduriyetine sebep olan eylemlerin zincirleme biçimde ihmal suretiyle görevi kötüye kullanma suçunu oluşturduğunu kabul eder. (YCGK, 2011/4-492 E., 2012/87 K., 13.03.2012.)

Suç tarihinde Beykoz Cumhuriyet Savcısı olarak görev yapan S; 07.09.2006 ile 11.10.2012 tarihleri arasındaki dönem içinde sorumlu olduğu dosyalardan 216 adedinde, 4 aydan 7 yılı aşan sürelerle hiçbir işlem yapmaz. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, bu olayda 216 adet soruşturma dosyasının işlemsiz bırakılması şeklinde gerçekleşen ve kişilerin mağduriyetine neden olan eylemlerin zincirleme biçimde ihmal suretiyle görevi kötüye kullanma suçunu oluşturduğunu kabul eder. (YCGK, 2014/5-277 E., 2014/476 K., 04.11.2014.)

Suç tarihinde Antalya 1.İş Mahkemesi hâkimi olarak görev yapan S; 2010 yılı içerisinde vermiş olduğu 539 kararın 463 adedinin gerekçeli kararlarını 1,5 aydan 14 aya varan sürelerde, 2011 yılında vermiş olduğu 437 kararın 299 adedinin gerekçeli kararlarını 1,5 aydan 9 aya varan sürelerde geciktirerek yazar. Bunlara ek olarak bahsi geçen kararların 51 adedinde gerekçeli kararı yazmaz. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, bu olayda 813 adet dava dosyasının gerekçeli kararlarının makul sürede yazılmaması şeklinde gerçekleşen ve kişilerin mağduriyetine sebebiyet veren eylemlerin zincirleme biçimde ihmal suretiyle görevi kötüye kullanma suçunu oluşturduğunu kabul eder. (YCGK, 2014/69 E., 2015/192 K., 09.06.2015.)

kullanan üyenin ortaya koyduğu görüşe katılmamaktayım. Kişi; temadi eden nitelikte aynı suça sebebiyet veren birden fazla eylemi, değişik zamanlarda, aynı mağdura karşı, aynı suç işleme kararı kapsamında gerçekleştirebilir.

Tüm bu açıklamalarım gereğince, yargı mercilerinin görevi ihmal suçunun zincirleme suç hükümleri çerçevesinde işlenebileceği hususundaki görüşlerine katılmaktayım. Dolayısıyla yargı makamlarının somut olayda zincirleme suç hükümlerini uygulamak şeklindeki kararlarını isabetli bulmaktayım.

KAYNAKÇA

- Artuç M, ‘‘Zincirleme Suç’’, *Terazi Hukuk Dergisi*, 3(28), 2008.
- Artuk M. E/Gökçen A/Alşahin M. E/Çakır K, *Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 18.Bası, Adalet Yayınevi, 2019.
- Artuk M. E/Gökçen A/Alşahin M. E/Çakır K, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 15.Bası, Adalet Yayınevi, 2021.
- Hakeri H, *İhmal Kavramı ve İhmali Suçların Çeşitleri*, Seçkin Yayınları, 2003.
- Hoşgöl B, *Etkin Soruşturma Yükümlülüğü*, Seçkin Yayıncılık, 2019.
- İçel K/Sokullu Akıncı F/Özgenç İ/Sözüer A/Mahmutoğlu F. S/Ünver Y, *Suç Teorisi*, 2.Bası Beta Yayınları, 2000.
- Koca M/Üzülmez İ, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 8.Bası, Adalet Yayınevi, 2022.
- Koca M/Üzülmez İ, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 15.Bası, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Özbek V. Ö/Doğan K/Bacaksız P, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 12.Bası, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Özbek V. Ö/Doğan K/Bacaksız P, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler*, 16.Bası, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Özen M, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Adalet Yayınevi, 2017.
- Özen M, *Suçların İçtimaı (Zincirleme Suç-Fikri İçtima- Bileşik Suç)*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Doktora Programı, Ankara, 2008, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>, Erişim Tarihi 26.10.2022.
- Özgenç İ, *İrtikap, Rüşvet ve Görevi Kötüye Kullanma Suçları*, 2.Bası, Seçkin Yayıncılık, 2013.
- Özgenç İ, ‘‘İhmali Suç Teorisi’’, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25(4), <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2062326>, Erişim Tarihi 30.09.2022, 2021, s.303-378.
- Özgenç İ, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 18.Bası, Seçkin Yayıncılık, 2022.

- Soyaslan D, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 10.Bası, Yetkin Yayınları, 2012.
- Şahin C/Göktürk N, Ceza Muhakemesi Hukuku, 13.Bası, Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Tezcan D/Erdem M. R/Önok R. M, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 19.Bası, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Toroslu N/Toroslu H, Ceza Hukuku Genel Kısım, 26.Bası, Savaş Yayınevi, 2021.
- Yaşar O/Gökcan H. T/Artuç M, Türk Ceza Kanunu, 2.Bası, Adalet Yayınevi, 2014.
- Yılmaz B.A, Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Suçu (TCK m.98), Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Programı, Ankara, 2019, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> Erişim Tarihi: 26.10.2022, s.128-129.
- Yurtlu F, İhmali Suçlar, Seçkin Yayınları, 2022.

KARARLAR

- YCGK, 2018/445 E., 2021/12 K., 28.01.2021
- YCGK, 2011/4-492 E., 2012/87 K., 13.03.2012.
- YCGK, 2014/5-277 E., 2014/476 K., 04.11.2014.
- YCGK, 2014/69 E., 2015/192 K., 09.06.2015.

